Институт за онкологију и радиологију Србије
Пастерова 14, Београд, Србија
+381 11 2067 100
iors@nerc.ac.rs www.nerc.ac.rs

01-1/2023/3530-19

27 ДЕС 2023

ПРОЦЕДУРА ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ПЛЕУРАЛНЕ ПУНКЦИЈЕ

Ознака процедуре	**П.ХИР.20**
Верзија	02
Датум усвајања	15.12.2023.
Аутори процедуре	Асс НС прим др Дејан Стојиљковић ВМС Сузана Момчиловић Стојковић ВМС Милица Крљар МС Ана Вуковић
Посилац процедуре	Проф. др Иван Марковић
Процедуру одобрио	Доц. др Милан Жегарац

1. ДЕФИНИЦИЈЕ И СКРАЋЕНИЦЕ

ИОРС - Институт за онкологију и радиологију Србије

КОХ - Клиника за онколошку хирургију

ОХИЛ - Одсек хируршког интензивног лечења

ЈПИН - Јединица полуинтензивне неге

ОСКП - Одељење за специјалистичко-консултативне прегледе

ХЕЛИАНТ - Информациони систем

ОПБ - Операциони блок

РТГ - Рентгенско (снимање)

2. ПРЕДМЕТ

Ова процедура одређује активности, носиоце активности и документацију за спровођење плеуралне пункције.

3. ПОДРУЧЈЕ ПРИМЕНЕ

Подручје примене је КОХ, кабинет за бронхоскопију, ОХИЛ, ЈПИН, ОПБ ИОРС као и остали одсеци/одељења обезбеђени аспиратором и кисеоником.

4. ОДГОВОРНОСТИ

Лекар специјалиста торакалне или опште хирургије

- Издаје налог за извођење плеуралне пункције
- Прегледа документацију (лабораторијске анализе, гасне анализе, спирометрију, РТГ плућа)
- Верификацију услуга у историји болести, протоколу, терапијском картону
- Верификацију услуга у ХЕЛИАНТУ

Лекар специјалиста - анестезиолог

- Прегледа пацијента по потреби
- Прегледа документацију
- Ординира примену оксигене терапије непосредно пре саме интервенције ако је потребно
- Ординира примену медикаментозне терапије
- Одлучује да ли је потребна седација пацијенту
- Даје сагласност за извођење процедуре
- Верификује услугу у историји болести, терапијском картону
- Верификује услугу у ХЕЛИАНТУ

Главна медицинска сестра одељења

- Контролу спровођења процедуре
- Периодичну контролу исправности вођења документације
- Периодичну контролу исправности раздуживања услуга, лекова и материјала у ХЕЛИАНТУ
- Обавештава медицинске сестре које ће учествовати у извођењу
- Заказује термин интервенције за пацијенте који нису хоспитализовани на КОХ
- Израду требовања лекова и потрошног медицинског материјала

Медицинска сестра

- Проверава документацију пацијента
- Информише пацијента о времену, месту и начину извођења процедуре
- Прави план здравствене неге
- Попуњава листе здравствене неге
- Отвара обрачунски лист (на шалтеру ОСКП) и уноси податке пацијента у Додатни стационар (пацијенти који нису хоспитализовани на ИОРС)
- Уноси податке пацијента у Додатни стационар (пацијент који је хоспитализован ван КОХ у оквиру ИОРС)
- Уписује пацијента у Протокол пацијената - плеуралне пункције
- Припрема пацијента и материјал за извођење интервенције
- Учествује у извођењу интервенције
- Збрињава пацијента
- Распрема употребљени материјал

- Евидентира у листу здравствене неге
- Уноси у ХЕЛИАНТ пружене услуге, лекове и потрошни материјал

Медицинска сестра - анестетичар

- Проверава исправност сета за оксигенацију
- Проверава сет за реанимацију
- Примењује терапију по налогу лекара анестезиолога
- Опсервира пацијента након интервенције
- Верификује услугу и утрошак у ХЕЛИАНТУ

5. ОПИС ПРОЦЕДУРЕ

Плеурална пункција је медицинско-техничка радња која се врши у циљу аспирације течности из плеуралне шупљине, убодом игле. **Дијагностичком** плеуралном пункцијом утврђује се узрок плеуралног излива. **Терапијском** плеуралном пункцијом евакуише се плеурални излив и постиже побољшање респираторне функције.

5.1. Индикације

- Дијагностиковање узрока новонасталих излива
- Диспнеа – настала као последица великих излива

5.2. Контраиндикације

- Болесници са нестабилним виталним функцијама
- Некооперативност
- Тешки поремећаји коагулације
- Тешки поремећаји срчаног ритма
- Нестабилна ангина пекторис
- Инфекција торакалног зида на месту планиране пункције

5.3. Компликације

- Пнеумоторакс
- Хемоторакс
- Едем плућа
- Крварење

- Хипоксија
- Повреда плућног паренхима
- Повреда интеркосталног живца
- Претећа руптура дијафрагме

ПРИПРЕМА МАТЕРИЈАЛА

- заштитни мантил, маске, наочаре
- једнократне нестерилне рукавице
- стерилне рукавице (различитих величина)
- маркер за обележавање места пункције
- стерилне компресе (за покривање радне површине и пацијента)
- стерилан сет (стерилни тупфери газе, дезинфицијенси, инструменти)
- бубрежњак
- средство за дезинфекцију руку
- шприц од 20ml
- физиолошки раствор (0.9% NaCl)
- игла за навлачење анестетика
- игла за апликацију анестетика
- локални анестетик
- стерилни сет за плеуралну пункцију (игла за пункцију, шприц од 20ml, инфузиони систем, конекција за инфузиони систем)
- сет за аспирацију
- сет за оксигену терапију
- хипоалергијски фластер
- стерилне посуде за бактериолошке и цитолошке узорке
- опрема за реанимацију
- посуда за одлагање комуналног отпада
- посуда за одлагање инфективног отпада
- посуда за одлагање оштрих предмета
- параван и покретна колица (ако се изводи у болесничкој соби)

ИЗВОЂЕЊЕ ПРОЦЕДУРЕ

- Ову интервенцију изводе лекар и најмање две медицинске сестре
- Лекар и медицинска сестра, која асистира током извођења интервенције се представе и идентификују пацијента
- Лекар објасни поступак и одговори на постављена питања
- Лекар проверава да ли је пацијент потписао сагласност за извођење интервенције и да ли је медицинска документација комплетна
- Лекар искључује постојање контраиндикација за интервенцију и утврђује границу плеуралног излива (перкусијом, аускултацијом и/или евентуално под контролом ултразвука)
- Медицинска сестра помаже болеснику да заузме одговарајући положај (седећи положај са чврстим ослонцем за ноге и лагано погнут напред) и објасни да мора бити миран, да не кашље и да не говори
- Медицинска сестра која придржава пацијента стоји наспрам пацијента и придржава његову руку савијену у лакту и ослоњену на супротно раме
- Медицинска сестра посматра пацијента и обавештава лекара у случају промене општег стања
- Лекар маркира место пункције
- Медицинска сестра која асистира лекару дезинфикује и посушује руке, ставља маску и облачи заштитни мантил, прекрива радну површину стерилном компресом и отвара сет за чишћење и дезинфекцију
- Лекар узима стерилан инструмент и тупфер газе
- Медицинска сестра додаје средство за дезинфекцију места пункције
- Лекар посуши место пункције и апликује анестетик
- Након пласирања игле за пункцију лекар аспирира садржај који се шаље на бактериолошки и цитолошки преглед
- Уколико се изводи терапијска пункција лекар на иглу монтира систем за аспирацију којим се евакуише течност (количину евакуисане течности одређује лекар као и моменат за завршетак интервенције)
- По завршеној пункцији лекар налаже пацијенту да задржи дах и извлачи иглу док медицинска сестра на пунктирано место ставља стерилну газу коју фиксира хипоалергијским фластером
- Лекар саветује болеснику да лежи на страни на којој је извршена пункција
- Медицинска сестра која је придржавала пацијента, транспортује га до собе, смешта у постељу и контролише виталне функције

- Медицинска сестра која је асистирала током интервенције распрема употребљени материјал и обележава узорке
- Носи документацију пацијента административном раднику како би се одштампали упути
- Контролише упуте и шаље узорке на анализу
- По налогу лекара планира се РТГ снимање плућа
- Медицинска сестра евидетира спроведену процедуру у листу здравствене неге и уноси у ХЕЛИАНТ пружене услуге, лекове и потрошни материјал
- По завршеном прегледу лекар пише извештај и верификује своје услуге у ХЕЛИАНТУ

6. ДОКУМЕНТАЦИЈА

6.1. Историја болести

6.2. Протокол болесника – плеуралне пункције

6.3. Лекарски картон

6.4. Листа здравствене неге

6.5. Упути за бактериолошки преглед

6.6. Упути за цитологију и ХП

6.7. Књига евиденције бактериолошких налаза

6.8. ХЕЛИАНТ